

Jordi Domingo Calabuig

Fa tan sols unes dècades, quan s'obria un bon meló o les tomates havien eixit bones, sempre es reservaven unes poques llavors per a fer el planter de l'any següent. Any rere any es seleccionaven així les plantes que tenien fruits més gustosos, les que eren més resistents a les gelades inesperades, a les plagues o senzillament les que millor funcionaven en un lloc determinat. Aquesta pràctica tan arrelada entre els homes i les dones del camp és la que s'ha dut a terme des dels començaments de l'agricultura i la que ha fet possible que avui pugam gaudir d'una varietat tan gran de plantes cultivades.

Des de fa uns anys però, els científics han observat que algunes d'aquestes plantes estan desapareixent dels nostres camps. Sembla estrany que allò que tant s'ha cuidat, que tant d'esforç ha suposat, estiga ara a punt d'esvair-se. El fet és que aquestes formes locals s'han substituït al llarg dels últims anys per varietats comercials. Els mercats i les multinacionals productores de llavors han anat imposant les seues regles del joc. Fins i tot han imposat patents a les llavors, un material que no pertany a ningú ja que, com hem vist, aquestes plantes han evolucionat gràcies al treball de milions d'agricultors. El pitjor de tot és que no ens hem quedat amb les plantes que donen fruits més gustosos, ni les que són més resistents a les plagues o al clima local. Malauradament ens han imposat les varietats que resisteixen millor el transport,

les que tenen una forma més atractiva, les que poden créixer molt ràpidament... res a veure amb el que és millor per a menjar. I no sols han desaparegut varietats, sinó també algunes fruites que directament no tenen cabuda al mercat. Recordeu les serves o les nesples? Abans formaven part del nostre paisatge i avui quasi han desaparegut perquè els seus fruits s'han de menjar quan estan molt madurs. Tampoc no resisteixen el transport, ni es poden collir tots alhora i, per si fóra poc, són menuts. En definitiva, no és fruita per al segle XXI, ni s'ajusta a la demanda majoritària: fruita gran, brillant, enlluernadora... molt atractiva, però sense parar massa atenció al gust.

Segur que molts de vosaltres ja esteu pensant en algunes d'aquestes plantes que cada vegada són més rares de trobar als nostres camps: les figues de coll de dama, les claudies, totes les varietats de cireres que teníem, d'olives, d'ametles. El cas de les verdures és encara més greu. Les institucions i associacions que ara mateix treballen en aquest tema, han aconseguit recuperar, gràcies a la col·laboració d'alguns agricultors, centenars de varietats locals quasi extingides de lletugues, tomates, patates, faves, pèsols, carabasses, etc. I no sols perillan les plantes per al consum humà. Moltes plantes de farratge, les que es plantaven per alimentar els animals i que ara

